

YÖK'ün felsefe kararı

Ülkumuzun hayli karardığı bir dönemde bir mum yakıldı; bu mütevazı fakat çok değerli mum ışığı, YÖK'ün felsefe öğretimini destekleme kararına almasıdır.

Hemen hatırlayalım, YÖK'e hakim olan çoğunluk Ağustos 2013'te İlahiyat Fakülte-lerinde felsefe derslerini kaldırmıştı!

Müslümanların en az altı asrılık tarihini karartan felsefe düşmanlığının hortlamasıydı bu. Büyük tepki çekmesi üzerine bir ay sonra kaldırılmıştı bu karar.

Bugün YÖK, felsefe öğrenimini desteklemek için felsefe öğrencilerine burs verme kararı alıyor; elbette alkışlıyorum.

İSLAM MEDENİYETİ

Tarife laboratuvar gibi bakmak gerekiyor diyorum ya, kısa bir göz atalım.

Bugün haklı olarak övündüğümüz İslam Medeniyeti, MS. 8. Yüzyılda felsefe tartışmalarıyla başlamıştı. Başta antik Yunan felsefesi olmak üzere bütün kadim medeniyetlerden yapılan tercimeler zihinlerde yeni sorulara, ufuk açıcı tartışmalara yol açmıştı.

Daha 8. Yüzyılın başlarında Emevi Halifesi Abdülmelik, daha önce kimsenin aklına gelmeyen kader ve hür irade gibi sorunların ortaya çıktığını belirterek devrin alimlerinden Hasan-ı Basri'nin bunlara cevaplar yazmasını istemiş.

Farklı kültürlerle temaslar, şehirleşmenin ve ticaretin gelişmesi hem yeni bilgilere hem yeni hukuki normlara ihtiyaç yaratıyordu.

10. Yüzyılda Ebulvefa'nın "Tüccarlar için Matematik" risalesini yazması, coğrafya, astronomi ve hukuk risalelerini bu dönemde yazılmaya başlanması böyle bir toplumsal gelişmenin türünüydü.

Bir yanda Mogol istilasının tahribatı ve Haçlı seferlerinin yarattığı içe kapanma, katliama; öbür yanda siyasi ihtilafların dine dayandırılmasının körüklediği çatışmalar düşünce çeşitliliğini ortadan kaldırdı.

Devletler, meşruyetlerini dayandırdıkları mezheplerin görüşlerini dayattılar...

OSMANLI TECRÜBESİ

İçe kapanma asırlarında medresede akli ilimler dışlandı. İbn Rüşd'ün felsefeyi savunan Tehafütü 16. Yüzyılda Avrupa'da matbaada 17 defa basılıp okunduğu halde, Osmanlı kütüphanelerinde sadece 4 tane-çik el yazma nüshası vardı! (Dokuz Eylül, İslam Düşüncesinin Batı'ya Etkileri, s. 160) Fatih'in büyük önem verdiği akli ilimlerin "felsefiyatr deyu" dışlanmasını büyük Osmanlı alimi Kâtip Çelebi derin bir teessürle yazmıştır.

Bilim tarihçisi Ekmeleddin İhsanoğlu'nun "İhterâtür" çalışmaları da bunu gösteriyor.

Oyle ki, 19. Yüzyılda bile Abdülhamid'in Sadrazamı Said Paşa, Batı'da çok iyi tanıyan İbn Sina'nın "Şifa" adlı eserinin İstanbul kütüphanelerinde sadece iki el yazması olduğunu gördüğünde tercüme edilip basılmasını ister...

Çevrelenirilen kişi, okuduktan sonra, "bu kitap âsâr-ı muziradandır" diyerek tercümeyle reddetmiştir!

Âsâr-ı muzırâ, yani zararlı kitaplar! Kafayı görüyor musunuz?

İbrahim Kalın "yabancı" sırsya da Tanzimat'tan itibaren mesele almaya başladık.

Cumhuriyet ciddi bir atıldıdır. Ancak Cumhuriyet de siyasi ideolojisini felsefi ve akademik özgürlüklerden üstün tutmuştu. Önümüzde hâlâ çok uzun bir yol var.

KOLAY DEĞİL

Bugün, iş hayatında karşılığı olmayan felsefi öğrenciler tercih etmiyor. YÖK Başkanı Prof. Dr. Yekta Saraç, dünkü açıklamasında "bu durum, bilimin gelişimi için endişe vericidir" diyor. YÖK, artık başanlı öğrencilerden felsefe bölümü seçenlere ayda karşılıksız 800 lira burs verecek.

Felsefe mezunları ek pedagojik öğrenimle öğretmen olabilirler. Yarattığı düşünce gerektiren işlerde çalışabilirler.

Prof. Saraç'ın şu sözlerinin altını çiziyorum:

"Eleştirel ve mantıkî düşünce ile tahlil kabiliyetinin gelişmesinde felsefi ve mantıkî düşüncenin rolü büyüktür... Felsefe üniversite öğrencisinin entelektüel düzeyini yükselten, onu münevver kılan, onun şahsiyetini olgunlaştıran bir programdır."

Bilim tarihçisi Prof. Durmuş Günay'ın da şu satırlarının altını çiziyorum:

"Varlığın bir tek tarzda görülebileceği ve açıklanabileceği inancına dayalı zihni durumdur, farklı açıklamaları meşru güven çoğulcu felsefi tutumu benimsemeyi başaramazsak, 1500'lerden beri dört yüz yıldan daha uzun süredir süregelen krizden çıkamayacağımız gibi görünüyor!" (Türkiye'nin Üniversite Sorunu, s. 72)

Kolay mı?.. Kim demis güçlü ve refahlı gelişmiş bir özgür toplum seviyesine çıkmamız kolay olduğumuz?

Son söz üstad Cemil Meriç'in: "Hakikat bin bir cephele, bin bir görünüşlü. Karşınızdaki, görmediğinizi gösterecek size. Sizden farklı düşündüğü ölçüde yaratıcı ve öğreticidir."

OBJEKTİF